

אור הנר

עורך: נריה אטון

דבר העורך

"ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה את יהוה אלהיך" (י', י"ב)

למענה, ולו במעט. היא עלתה על מונית לטבריה והתיישבה ליד אישה בלתי מוכרת. במונית ישבו גם כמה נערים שלא חדלו לצחוק ולספר רכילות וגם לשון הרע על אנשים שאפרת כלל לא הכירה, אבל הדיבורים האלו צרמו לה מאוד והיא אטמה את אוזניה בידה. זה שימח מאוד את הנערים, שצחקו ולגלגלו עליה, והיא הרגישה שאינה יכולה להמשיך בנסיעה.

"אני רוצה לרדת", אמרה לנהג. "תעצור כאן". "מה? באמצע הדרך? זה ממש מסוכן. אני לא יכול להוריד אותך כאן. יש פה ישוב ערבי קרוב!" "בבקשה תורידו אותי", התעקשה אפרת. "אל תרדי כאן", ביקשה ממנה הנוסעת שישבה לידה. "מסוכן כאן מאוד". אבל אפרת לא ויתרה. בצומת מגידו היא ירדה, והמונית המשיכה בדרך לטבריה.

בסייעתא דשמיא אכן הצליחה אפרת להגיע, מאוחר יותר, לטבריה. מונית אספה אותה. במונית היה בדיוק מקום אחד מיותר. כשהגיעה לטבריה פגשה פתאום את הנוסעת שלידה ישבה במונית הראשונה. "את הבחורה שנסעה איתנו וירדה, נכון?" שאלה אותה. אפרת הנהנה.

"איך הגעת לפה כל כך מהר? דאגנו לך מאוד". "ה' עזר לי", ענתה אפרת. "מה את מחפשת בטבריה?" שאלה. "אני נוסעת לדודתי" ענתה אפרת, וסיפרה את סיפור האירוסין והנישואין שבאופק. האישה התרגשה מאוד. "עכשיו אני מבינה מה את עושה לידי", אמרה. "היום הוא יום מיוחד במשפחה שלנו. זה יום בו ניצלנו בנס, ולכן החלטנו שכל שנה נאמץ כלה אחת מחוסרת אמצעים. כל בן משפחה משתתף בחלק מהסכום. והשנה את היא הכלה שנחתן. תהיה לך חתונה יפה, נשיג לך דירה להשכרה, ריהוט, ביגוד, כל מה שכלה צריכה, כולל שכר דירה לשלושה חודשים".

הקב"ה שומר על מי שעושה את רצונו, נשתדל כל אחד ואחד להתחזק באיזה מצווה שתעשה נחת רוח לה' יתברך, וודאי שהוא ישמור אותנו מכל רע, אמן, שבת שלום ומבורך.

בפרשתנו משה רבנו אומר לעם ישראל: "הקב"ה מבקש ממכם רק דבר אחד, והוא, יראת שמיים, תקיימו את התורה והמצוות ותעשו לו נחת רוח".

הגמרא במסכת בבא מציעא (צד): מסבירה כי ישנם ארבעה סוגי שומרים. **שומר חנם** - שומר לחברו על חפץ ללא עלות. **שומר שכר** - שומר לחברו על חפץ, אך גובה לו שכר על השמירה. **שוכר - משכיר** מחברו חפץ להשתמש בו, ומשלם לו שכר על ימי ההשכרה. **שואל** - משאיל מחברו חפץ להשתמש בו, ללא תמורת תשלום. הגמרא מסבירה שהשואל הדין שלו חמור מכולם, והוא חייב בשמירה הכי מעולה, מכיוון שכל ההנאה שלו, הוא גם משתמש בחפץ וגם אינו משלם על ההשתמשות.

הרב הקדוש רבי ברוך ממעז'בוז זי"ע ביאר בלשון הכתוב "ועתה ישראל מה ה' אלוקיך 'שואל' מעמך" - שאדם שמקיים מצוות ועושה נחת רוח לה' יתברך, נחשב הבורא ל'שואל' ממנו, ומתחייב לשמור אותו מכל רע, מכל היזק והפסד אפילו מאונסים, מכיוון "שכל הנאה שלו", שזהו הנחת רוח הגדולה ביותר שיש לפני הקב"ה כשאישי יהודי מתגבר ביראת שמים, ועל 'הנאה' זו כביכול מתחייב הקב"ה לשמור על האדם אפילו במקרים של אונס. (באר הפרשה) **לא יאומנו!!! אדם שלומד תורה ומקיים**

מצוות, נחשב כאילו הקב"ה שואל ממנו, ומתחייב הקב"ה לשמור אותו בשמירה מעולה, מכל אונס ואפילו הכי קטן שיש.

בעלון "בקהילה" מובא סיפור מדהים הממחיש עד כמה הקב"ה שומר שמירה מעולה, את מי שעושה רצונו: אפרת לוי השתדלה מאוד להקפיד על שמירת הלשון. הלשון והאוזן. זה לא היה קל, אבל היא עמדה בניסיון באומץ.

כאשר התארסה אפרת עם בן זוגה, היא הייתה במצוקה. למשפחה שלה לא הייתה פרוטה, וכן גם לצד השני לא היה. איך יערכו את החתונה? מה עם דירה, קצת ריהוט ומכשירי חשמלי מינימליים?

ואז חשבה אפרת על דודתה נחמה מהעיר טבריה. הדודה שלה שאמרה לה יותר מפעם אחת שהיא תהיה מוכנה לעזור לה, כשתזדקק. לכן החליטה לנסוע לטבריה. אולי תעשה הדודה

פניני הבן איש חי

כשהוא מחנך ומייסר את "בנו" המאומץ זה, הרי בוודאי מתכוון אך ורק לטובתו של הבן בלבד, שהרי גם במקרה שהחניך לא ילך בדרך הישר לא אכפת לו מכך, ואין לו חרפה כמו לאביו מולידו.

אף הייסורים שמביא עלינו הקב"ה, ידמו לייסורים שמייסר איש את בנו המאומץ, שנועדו אך ורק לטובת הבן בלבד, בלי שום טובת הנאה לאבא עצמו. ולכן דקדק הכתוב בלושנו 'כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוקיך מיסרך'. אך ורק לטובתך האישית נוגעת לקב"ה. בלי שום תערובת של שיקולים אחרים חס וחלילה.

אור החיים על הפרשה

נעים כי אין לאדם לשמוח אלא כשישמור לעשות את כל אשר ציווה ה' לעשות אז ישמח ליבו ויגל כבודו, אבל כל עוד שיחוש שחסר אחת מכל מצות ה' בין מצות לא תעשה בין מצות עשה אין לו במה לשמוח.

והסביר האור החיים: שפירוש המילה "עקב" הינו סוף. וכוונת התורה לומר, לבסוף שיראה האדם שקיים את כל מצוות ה' והיה אלא שמחה". משה רבנו ישמח בכל ליבו. לכן נאמר "והיה בא בנועם דבריו להעיר במוסר עקב".

"וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוקיך מיסרך" (ח', ה')

לשון הפסוק אינו מובן, שהיה לו לומר 'כאשר ייסר אב את בנו'?

נראה לומר, כי אומנם נכון שהאב מרחם יותר על בנו מאיש אחר, אך למעשה אם נתבונן בדבר, הלא האב אינו מתכוון תמיד דווקא לטובת הבן, כי אם גם לטובת עצמו. באופן טבעי מונחה האבא גם על פי שיקולים חיצוניים, שלא יתבזה ע"י שגידל בן רע מעללים, שלא יהיה לו חס ושלום "בן מביש ומחפיר" (משלי י"ט) לעומת זאת, אדם זר שמגדל ילד ומפרנס אותו,

"והיה עקב תשמעון"

האור החיים הקדוש שואל ב' שאלות: א. מדוע כתבה התורה "והיה עקב תשמעון", ולא עקב תשמעון בלי המילה והיה. ב. מדוע כתבה התורה 'עקב תשמעון' ולא 'אם תשמעון', כמו שנאמר "אם בחוקותי תלכו".

וביאר האור החיים על פי דברי המדרש (ב"ר פרק מ"ב): "אין והיה אלא שמחה". משה רבנו בא בנועם דבריו להעיר במוסר עקב".

פרפראות לתורה

"והיה עקב תשמעון"

גם ה' את הבטחתו להיטיב לכם, ככתוב: "ושמר ה' אלוקיך לך את הברית ואת החסד... ואהבך וברכך והרבך" וגו' (ז, י"ב - ט"ז).

"כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה... ארץ אשר לא במסכנת תאכל בה לחם"

מעירים כאן חכמי ישראל: בפרשה זו (פס' ז'-י') מוזכרת המילה "ארץ" שבע פעמים (שש פעמים "ארץ", ופעם נוספת "הארץ"). בכך מצוי רמז, שבני ישראל עתידים לרשת ארץ של שבעה עמים-מבוסס לאברהם אבינו בברית בין הבתרים. ועוד אומרים חכמי ישראל: בתחילת הפרשה (בפסוק ז') ובסופה (פסוק י') מבטיחה התורה לישראל, שהארץ היעודה להם היא "ארץ טובה" ולאחר שנמנים שבעת המינים שנשבחה בהם ארץ ישראל (בפסוק ח'), מבהירה התורה את המשמעות של "ארץ טובה" (בפסוק ט'): "ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם, לא תחסר כל בה".

על הכתוב בתחילת הפרשה "והיה עקב תשמעון" וגו' (ז, י"ב) מעיר רש"י: אם המצוות הקלות, שאדם דש בעקביו תשמעון - ישמור ה' את הבטחתו להיטיב לישראל כמפורט בהמשך הפרשה.

שואל על כך הצדיק רבי מנחם מנדל מקוצק: כלום אפשר לומר על ישראל, שהם דשים בעקב ומזלזלים בחלק מן המצוות, הקרויות בפיהם "מצוות קלות"? והלא כבר הורו לנו חכמינו ז"ל בפרקי אבות (ב' א'): "והווי זהיר במצווה קלה כבחמורה, שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות!"

אלא - אומר הרבי מקוצק: בוא וראה איזוהי מצווה שאדם דש בעקביו, פשוטו כמשמעו, כדי לקיימה? זוהי מצוות יישוב ארץ ישראל. ההליכה על אדמת הארץ הקדושה והישיבה בארץ היא מצווה מן התורה. אולם רבים בישראל חשים זאת כמצווה קלה, שאפשר להתעלם ממנה. כנגדם אומר כאן הכתוב: "והיה עקב תשמעון" וגו'. אם תשמעו כראוי את המצווה שאדם מקיים בעקב - בהליכה על אדמת ארץ ישראל - יקיים

ינית בת דהל
דבורה בת אביגיל
תמר בת שרה
ת.נ.צ.ב.ה

ארלט חנה
בת פריחה
ויקטוריה בת דיקה
ת.נ.צ.ב.ה

דוד (עמרם)
בר עיישה
אלי לוי בר סוזן
ת.נ.צ.ב.ה

לאה בת סוליקה
רבינו ז"ל (ה"ד)
ת.נ.צ.ב.ה

מ"ד
רבי אלעזר אבוחצירא
בן שמחה
רבי עובדיה יוסף
בן ג'ורג'יה
רבי יודם מיכאל אברג'ל
בן דינה
ת.נ.צ.ב.ה

הלכות יציאה לטיול

נמצאים אנו בימי "בין הזמנים", ימים שנוהגים אנשיים לטייל ולנפוש בים, בס"ד הבאנו כמה מן ההלכות הנחוצות. ברכת הים הגדול

ידוע שהרואה את הים מברך את אחת מברכות הראייה, ברכת הים הגדול: ברוך אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶּ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל. אלא שנחלקו הפוסקים אם גם היום תיכון הוא בגדר הים הגדול, ועל כן בימינו נוהגים לברך את ברכת הים הגדול רק על האוקיינוסים הגדולים, ואילו על הים התיכון מברכים את הברכה הכללית: ברוך אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶּ הָעוֹלָם, עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית.

ברכת הראייה

ברכות הראייה מברכים רק כאשר הראייה היא ראייה חדשה, כלומר שלא ראו את הים בתוך שלושים יום. לאחרונה התעוררה שאלה בקרב תושבי בני ברק: מהו דינם של המתגוררים בדירות הגבוהות המשקיפות על הים? האם יכולים הם לברך את ברכת עושה מעשה בראשית בראייתם את הים מקרוב, או שמא גם ראייה קלושה מרחוק נחשבת לראייה?

את השאלה הזאת הפנה הרב שמואל ברוך גנוט לרבו הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל. תשובתו של הרב היתה חד משמעית: "גם

נטילת ידיים בים רחף בים ובא לאכול, צריך ליטול ידיו לאכילה או להטבילם ולברך.

נגיעה במקומות המכוסים

כשאוכל ללא בגדים יזהר מלגעת בגופו במקומות הרגילים להיות מכוסים. נגע באמצע האוכל, ייטול (או יטביל) שוב ללא ברכה.

ברכה בלי בגד עליון

לברך ברכה, בשעת הדחק מותר ללא כיסוי פלג גופו העליון. אבל צריך שהבגד התחתון יהיה מהודק היטב כדי שיחצוץ בין ליבו לערווה, ואם אינו חוצץ אסור לברך. אבל ברכת המזון לא יברך ללא כיסוי פלג עליון (הליכות שלמה פ"ב הערה 73). אך אם אי אפשר כגון שיעבור הזמן או שישכח, יברך על ידי שישים על חלק גופו העליון מגבת.

דיון משפחתי עם הרב יצחק זלברשטיין

מוכן אלו היה העומד בתור יהודי, הייתי מתפלל בשלום פדריכי, שהרי כל ישראל ערבים זה לזה. אבל פעת, שאין זה יהודי אלא נכרי, שאינו ב'עירבות' כלפינו, שמה אצטרף לסיים מיד, ולתת לו לגשת לטלפון. במיוחד הציק לי המצפון, כיון שחברת התקשרת לא העמידה את ביתו הטלפון לצורך תפלות לבווא עולם, אלא לשיחות טלפון של העוברים ושבים. ממילא מבקש אני לשאל, האם מתר לעכב את הנכרי מההשתמשות בטלפון הצבירי, שנועד לצורך שיחות בין בני אדם, ולא למקום תפלה'...?

תשובה

כתב המסלת ישרים' (פ"א ד"ה ואם תעמיק): "ואם האדם נדבק בבוראו, ומשתמש מן העולם רק להיות לו לסייע לעבד בוראו, הוא מתעלה והעולם עצמו מתעלה עמו, כי הנה עליו גדול הוא לבריות פלם, בהיותם משמשי האדם השלם המקדש בקדשותו: תברך."

נלמד מהדברים, שפאשר עומד יהודי ומתפלל מנחה, והאפשרות היחידה שלו לעשות זאת היא באמצעות ביתו הטלפון הצבירי, הרי שהמעשה הזה מסייע גם לגויים, ולכל העולם פלו. וממילא רשאי האיש להמשיך בתפלתו בביתו הטלפון, אלא שפדאי שלא יאריך הרבה בתפלתו.

ולעבדו בכל לבבכם (דברים י"א, י"ג). עבודה שהיא בלב, וזו היא תפלה (רש"י).

להלן מכתב שנסלח מאת יהודי שמבקש לשאל האם עליו לשוב בתשובה מחמת מעשה שעשה:

בעת שהייתי בחוץ לארץ, נקלעתי לרחוב הומה אדם, והבחנתי שהשקיעה קרובה, ועדין לא התפללתי מנחה. נודע לי שבכל האזור לא קזם בית פנסת, וחשבתי בלבי, שלהתפלל כאן ברחוב, למול עיניהם של הנכרים, זה לא שיה, כי אראה בעיניהם פחריג ומזר, ויתכן גם שיעברו פאן אנטישמים והדבר יעורר את זעמם.

עמדתי נבוך ואובד עצות, והחלטתי לשאת עיני למרום, ובקשתי מה' יתברך שייעזר לי למצא מקום תפלה. לפתע נופלות עיני על ביתו של טלפון צבירי. נכנסתי אל התא הטלפוני, הרמתי את השפופרת, ועשיתי עצמי כאילו אני מדבר עם חברי בטלפון, אך למעשה דברתי עם בורא עולם...

לאחר כמה רגעים, נעצר בסמוך לדלת הביתו נכרי שבקש לשוחח בטלפון, והוא נאלץ להמתין שאסים את 'שיחתי' עם הרבוננו של עולם. עמדתי נבוך ולא ידעתי כיצד לנהג, כי מצד אחד אני נוהג להאריך בתפלתי, ומאידך, הנה עומד וממתין פאן נכרי חסר סבלנות.

לדפואה שלומיה
ברוך חי בן לאה
רחל בת שדה
מידה בת רחל

לדפואה שלומיה
דודית
בת עמליה
יצחק בן חנה

לברכה והצלחה
שמואל בן אודה
מירב בת רחל
זב"ב

לדפואה שלומיה
מדי בת רחל
חנה בת חפסה
ת.נ.צ.ב.ה

לדפואה שלומיה
יוסף אליעזר
שלמה ז"ל
בן ציפורה תחי'
ת.נ.צ.ב.ה

סיפורי צדיקים

שליח לדבר מצוה

נציב אחד מחוץ לארץ שתמך בכספו בבני הישוב שבירושלים, שלח לרב הקדוש רבי יוסף חיים זוננפלד רבה של ירושלים זיע"א סכום כסף שיעבירו לנצרך אחד. מיד עם התקבל הכסף ירד רבי יוסף חיים בכבודו ובעצמו לביתו של האיש, כדי למסור לו את השטר, אך מאחר ורק בני הבית היו אותה שעה בבית חזר על עקבותיו. לאחר שעה קלה הגיע האיש לביתו של רבי יוסף חיים חרד כולו, וביקש לדעת על מה ומפני מה ביקר הרב בכבודו ובעצמו בביתו, כיון ששמע שהיה זה בגלל הכסף שהגיע עבורו, וגם ראה שרבי יוסף חיים התכונן לגשת אליו שנית, חש אי נעימות רבה והתחיל להצטדק וכי לשם כך הטריח הרב את עצמו? הלוא יכול לעשות זאת ע"י שליח, ואם כבר היה בביתו מדוע לא השאיר את השטר בידי בני הבית, ולמה לו לטרוח שנית? ענה לו רבי חיים בתמימות ובטוב לב, הלוא השולח כתב לי במפורש שאני אמסור את הכסף לידך, וכי איך

אוכל לעשות זאת ע"י שליח או למסרו לידי בני הבית? הרי אהיה כמועל בשליחות, ומלבד זאת אם הקב"ה אנה לידי מצוה גדולה כזו לשמח לב איש ומשפחתו בשעה שצר לו אמסור זאת לשליח?

חסד בבית

פעם ספרו לרב הקדוש בעל הבית ישראל מגור זיע"א, שבספרו של אחד מגבאי הצדקה שהוא עוזר להרבה נדכאים ושבורי לב. נענה ה"בית ישראל" ואמר, הכל טוב ויפה אבל אני רוצה לשמוע אם גם אשתו אומרת כך.

ויאכילך את המן (ח' - ג')

פעם שאלו את הגאון הקדוש רבי אייזל חריף זיע"א, הרי במדבר אכלו כל בני ישראל את המן, העשיר לא הרבה והדל לא המעיט. היאך אפוא קיימו מצות צדקה? השיב להם: העשירים קיימו מצות צדקה, בכך שאמרו לעניים איזה טעם לבקש לטעום במן, שכן העניים אינם יודעים כלל טעמו של מאכל טוב.

צדיקים במיתתם

קדוים חיים

מדיני. כשה האחרון הלך לעולמו בשנת ה'תרס"ה, הוא עבר להתגורר בירושלים. בשנת ה'תרס"ח לערך יצא בשליחות מטעם ועד העדה המערבית בירושלים לאלג'יריה וללוב יחד עם בנו אהרון מנצור. בחודש אלול ה'תרע"ב יצא בשליחות אחרונה לאלג'יריה מטעם ישיבת המקובלים בית אל יחד עם בנו הנ"ל. הרב אליהו דוד רבינוביץ' תאומים, הרב חיים חזקיהו מדיני והרב חיים ברלין, הסכימו על פסקיו וכתבו הסכמות לספריו.

נדפסו מאתו הספרים האלה: (א) "הלכה רווחת" ביאור על ספר "הלכות קטנות" להגאון ר' יעקב חאגיז זצ"ל. (ב) "כסאות למשפט" כולל: מוסר לדיינים, שכרם וענשם, וכל ההלכות השייכות להם. (ג) "חמדת ירושלם" מדבר בשבחי העיה"ק הזאת, ובסופו מאמרי "מעורר ישנים" ו"טובה תוכחת" ואספת הדינים הדרושים לקימת חצות, וסדר תיקון חצות על פי כוונת האר"י ז"ל. (ד) "עשיר ורש" מדבר בצדקה ע"ד משל ומליצה. רבי בן ציון אלקלעי נפטר בכ' באב ה'תרע"ג ונקבר בירושלים.

מרבני בן ציון אלקלעי למדים אנו מסר חשוב מאוד, אפילו שמגיל שמונה היה עיוור, בכל זאת לא מנע מעצמו את לימוד התורה, והיה תלמיד חכם עצום, ואף עסק בענייני הציבור. יום שני כ' באב יום הילולתו זיע"א.

רבי בן ציון אלקלעי זיע"א
נולד ברבאט שבמרקו בשנת ה'תר"ח לרחל ולרב משה, צאצאו של הרב מאיר אלקלעי, שהיה מעשרת היהודים הראשונים שעלו ארצה מטורקיה עם הרב חיים אבולעפיא להתיישב בארץ ישראל. בהיותו כבן שמונה התעורר לאחר מחלת אבעבועות רוח שבה חלה, אך למרות זאת, בזכות לימוד ושינון הפך לתלמיד חכם גאון בנגלה ובנסתר.

בסוף שנת ה'תרל"ד עלה לארץ ישראל יחד עם אביו והשתכן בטבריה. לאחר תקופה קצרה התייתם מאביו, והעול לפרנסת אמו ומשפחתו נפל על כתפיו. בתקופה זו נכנס ללמוד בישיבות המקומיות אצל רבני טבריה. בשנת ה'תרמ"ח יצא בשליחות "קופת רבי מאיר בעל הנס" לערי מרוקו למשך כשנתיים וחצי. בסיום שליחותו יצא בשליחות עצמית לתוניס, אלג'יריה וטריפולי שבלוב. בשנת ה'תרנ"ה יצא בשליחות נוספת לאלג'יריה ולוב מטעם העדה הספרדית בחיפה לצורך איסוף כספים לבניית בית העלמין בעיר, ובהמשך אף נסע למצרים כדי להדפיס חלק מספריו.

הוסמך להוראה על ידי הרב יעקב שאול אלישר והרב יצחק אבולעפיא. בחודש ניסן ה'תרס"ב עבר להתגורר בחברון בעצת הרב יעקב שאול אלישר, ומונה שם למורה צדק על ידי הרב חיים חזקיהו

לקבלת העלון במייל שלחו הודעה

alonorhaner@gmail.com

לקבלת העלון בוואטסאפ שלחו הודעה

0505069633

ניתן לקבל את העלון באתר "דרשו"

לכרבה זה הצלחה

מזרנו מרדכי

וב"ב

לכרבה זה הצלחה

מרים (מידוי)

בת רות

וב"ב

לכרבה זה הצלחה

אריק ועינב דהן

יוסי וסליביה גוהרי

וב"ב